

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΙΓ΄.- φύλ. 30 * ΑΘΗΝΑ, ΣΑΒΑΤΟ, 10 ΤΟΥ ΟΧΤΩΒΡΗ 1915 * ΑΡΙΘΜΟΣ 575

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ, Στ' ἄρματα.

ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ, Τὸ Μεγέλο παιδί (Συνέχεια).
ΣΑΙΣΠΗΡ, ὁ Ὀρέλλος (Συνέχεια)

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

≡ ΣΤ' ἈΡΜΑΤΑ ≡

Φίλε Νουμά,

Τὸ ἐσώλειστο περισσόλογο ποίημα τὸ γέννησε μιὰ πρώτη ἐντύπωση ἀπὸ τὸ κήρυγμα τῆς τελευταίας ἐπιστρατείας· ἔξω ἀπὸ κάθε ζύγιασμα καὶ σκέψη πολιτική, πράγματα ποὺ δὲν πολυχωροῦνε στὸ μηχανισμό τῆς φαντασίας μου, ἀπλοῖκῃς, μπορεῖ, σὲ πολλὰ. Ὅσοι βρεθῆκανε τότε σὲ ψυχικὴ διάθεση ἀνάλογη μὲ τὴ δική μου δὲν εἶναι ἀπίθανο τώρα νὰ συγκινηθοῦν ἀπὸ τοὺς ἀσυγκίνητα δουλεμένους στίχους αὐτοῦ. Μὰ νομίζω πὼς τώρα οἱ ἄνθρωποι, ἀκίμα καὶ οἱ πιστοὶ τῆς ποιητικῆς τέχνης, δὲ θάχουνε καιρὸ νάκουνε τραγούδια· ἂν καὶ οἱ καιροὶ πάντα εἶναι γιὰ τὰ τραγούδια.

Μὲ ἀγάπη
ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

Κι' ὁ πόλεμος, ὁ κόκκινος πόλεμος εἶναι
τὸ τραγούδι ποὺ πάω τραγουδώντας
μέσ' ἀπὸ τοὺς δρόμους σου, Πολιτεία!

Whitmann

1.

Στᾶρματα! Ἐμπρός, ὀλόρθοι, φτερωμένοι!
Παρατήστε τῆς δάφνης τὰ κρεβάτια
ποὺ νὰ σημαδευτοῦνε δὲν προφτάσαν
ἀπ' τὰ κορμιά σας.

Ἀπὸ τῆς Κρήτης τὰ νερά ὡς τὸν κόρφο
τὸ θεσσαλονικιώτη πρὸς τὸν Αἴμο
τὸ σάλπισμα τὸ μέγα τὸ σαλπίζει
Σαλπιχτής, βράχος.

Καὶ σὰν τὸν ἔρμος ἀντίλαλο κρυμμένο
στὰ ὀλόθαθα τοῦ σπήλιου ποὺ δὲν εἶναι
παρὰ ἀπὸ μύρια στόματα ἕνας ἴσκιος
γιὰ νὰ πληθαίνῃ

τὴν ξένη τῆ φωνῆ ποὺ τὴν ἀδράχνει
καὶ μᾶς τὴν ξαναρρίχνει στοιχωμένη,
κέγ' ὡ εἰμ' ἄχος κι' ἀπ' τὴν ἔρμιά μου κράχτης:
— Ἐμπρός! Ὀλόρθοι!

Χλωροὶ τῆς ἀγριλιάς οἱ ὀλύμπιοι κλάδοι,
χαῦνος ἄκόμα δὲ σᾶς τσάκισε ὕπνος,
λάμπουν ἄκόμα, πεινασμένου λόχου
τὰ δπλα σας μάτια.

Στὰ κούρβουλα τὰ ρόδινα σταφύλια
τὸν τρυγητὴ λαχταριστὰ προσμένουν,
γέρνουν οἱ ἑλιές τᾶσημωμένα κλώνια
στὸ ραβδοκόπι

τοῦ μαζωχτῆ ὑποταχτικά· στὰ δάση
τὰ βαλτινὰ, τὰ βζλανίδια κρέμουντ'
ἔτοιμ' ἀπ' τὶς ἀδρόκορμες μητέρες
νὰ χωριστοῦνε.

Μαζωχτές, θεριστάδες, νά! Σᾶς κράζουν
τρυγοὶ πυροὶ, μαζώματ' ἄλλα, μαύρα.
Στὰ παιδιὰ τὰ ραβδιά καὶ τὰ καλάθια
τὴν ἀστὶς γυναῖκες!

Τοῦ σταφυλιοῦ ἂν ὀρέγεστε τὸ αἶμα
καὶ τὸν καρπὸ τοῦ λιώφυτου ἂν ποθῆτε,
γλυκά, μεστά, καιροὺς καὶ χρόνια, πλοῦσις
νὰ τὰ χαρῆτε,

καὶ σὰ Θεοῦ σκέπη, σὰν εὐκὴ πατέρα
φουντωμένο καὶ κατοχρονισμένο
τὸν ἴσκιό του τὸ ἰδρὺ νὰ σᾶς ἀπλώνῃ,—
Στᾶρματα! Ὀλόρθοι!

Στὸ καλὸ, ροδομέταξα τοῦ πόθου,
τοῦ κάματου φωτιά, δροσιὰ τῆς σκόλης.
Τοῦ πολέμου ἢ Κατάρρα (Ἐμπρός! Ὀλόρθοι!)
τὸν κόσμον ὀρίζει.

2.

Τοῦ πολέμου ἢ Κατάρρα κι' ἂν ὀρίζῃ
τὸν κόσμον, ὁ κόσμος μοῖρα εἶναι τῶν ἀξίων·
δὲν εἶν' ἔσων, ἀλόγατα ἀφρισμένα,
δέρνονται, τρέχουν!

ἀπὸ τὸ πρόγγισμ' ἄβουλα, τὰ πάντα
σὰ νὰ καταφρονᾶν, τί δὲ νογᾶνε,
τὴν προσταγὴ οἱ καιροὶ ποῦ τὴν ἀκούνε,
κι αὐτοὶ νᾶκούσουν.

Καὶ μήτε ὁ κόσμος εἶναι ὄσων καρφώνου
τὴ ματιὰ τους θολή, τοῦ δνείρου μπαίγνια,
πρὸς τὸν ἄγγελο κάποιας ἀνθρωπότης
ποῦ εἶν' ὄλοι ἀδέρφια.

Ὁ κόσμος εἶν' ἐκείνων ὄσοι ξέρουν
πιστοὶ νὰ ζεῦν τοῦ κυβερνήτη Νόμου
καὶ πρὸς τοῦ Νόμου βλέποντας τὸ χέρι
ποῦ δέχγει, ὑπάκουοι,

τὴ δύναμη νὰ παίρνουν ποῦ τὸν κάνει
σὰν ἀφέντης τὸν ἄνθρωπο νᾶξίζη,
καὶ λὲν καὶ στοῦ πολέμου τὴν Κατάρσ :
— Βλόγα μας, θεία! —

(Καλόβολος ἐδῶ εἶταν καὶ οἱ Κατάρες,
μέλι τίς φέρναν καὶ καλοσυνεῦαν.
Ἐκαίεις, δωμέ, στή γῆ τῆς ἁρμονίας
ὡς καὶ γιὰ κείνες.)

Ἀροσανήσια, τῆς Ἡπειρος κλεισοῦρες,
ρουμελιῶτες δρυμοί, γυαλοὶ μωραῖτες,
μακεδονίτες ποταμοί, ἕνα βούισμα,
θεσσαλοὶ κάμποι!

3.

Τῶν Ἀθηναίων οἱ Κόδροι καὶ τῆς Σπάρτης
οἱ Λεωνίδες, κ' ἐσεῖς, πατέρες, ποῦ ὄλο
φέγγετε μὲ τὸ φέγγος τῶν πνεμάτων
καταμπροστά μας,

παραμερίστε! Καὶ τῶν Ἀλεξάντρων
οἱ δρόμοι στοὺς Βουκέφαλους ἀπάνου,
τὸ πέταμα στή ράχη τῶν Πηγάσων
ποῦ ξεπερνᾶτε,

σταματήστε. Κ' ἐσεῖς, προσκυνητάρια
τοῦ μαραθώνιου κάμπου, σκεπαστήτε,
σώπασε, κῆμα ἀπὸ τῆ Σαλαμίνα,
βούισμα αἰώνων.

Καὶ κλειστε τὰ στάνηλιαγα σκολειά σας,
στὰ θλιβερά σας κρύα Μουσεῖα κλειδῶστε
τῶν ἀφταστων πατέρων τίς εἰκόνας
καὶ τὰ βιβλία.

Καὶ τὰ λείψαν' ἀφίστε καὶ τοὺς τάφους
καὶ τοὺς ἀρχαίους ναοὺς νὰ χορταριάσουν,
ἐλεύθερα, νυχτόημερα, κονάκια
στὰ κλαφοπούλια.

Κι ἂν τῆς Πόλης τὸ λάδαρο φαντάξη
στὰ μάτια σας μαζί μὲ τὴν κορώνα
τὴ δικέφαλη τῶν αὐτοκρατόρων,
μὴν ἀλαλάχτε!

Κι ἂν τῆς αὐγῆς οἱ κλέφτες κι ἂν τῆς νύχτας
οἱ ἄρματωλοὶ μὲ τοῦ Μωριά τοῦ Γέρο
στὸ διάβα σας ἀδειάσουν τὰ μακρόλι—
γνα καρυοφύλλια,

κ' ἐσεῖς ἀδειάστε τὰ κοντὰ τουφέκια
στὸ διάβα σας καὶ βρονταποκριθῆτε
μὲ τὰ κανόνια, θάμασμα στὰ χέρια
καὶ τῶν Κυκλώπων.

Καὶ πέστε :— Δραγατσάνι, Δερβενάκια,
τῆς Ἀράχωβας νίκη, Μισολόγγι,
Τριπολιτσά, Σταπρὲ ὄρθρινὲ ὑψωμένε
τῆς Ἁγία Λαύρας!

Ἀφίστε μας ἐλεύθερο τὸ δρόμο,
φαρδύ, γυμνόν, δλάδειο. Τόπο! Τόπο!
Τι μὲ βιδὸς θὰ ντυθῆ καὶ θὰ γιομίση
καταδικό μας.

Τὸ δρόμο ἐχτὲς περάσαμε, ὀδηγήτρες
οἱ σπίθες ἀπ' τὰ πέταλα τοῦ ἀλόγου
Σου, ΒΑΣΙΛΙΑ, μᾶς φέγγανε τὸν ἴδιο
τὸ δρόμο πάλε

θὰ διαβοῦμε, θὰ πάμε ἀκόμα πέρα,
θὰ σὲ ντύσουμε κόκκινα, Μαρίτσα,
κι ἀπάνου στὰ λαγγόνια τῆς Ροδόπης
θὰ κοιμηθοῦμε.

4

Γιὰ τὰ γιουρούσια, γιὰ τὰ μετερίζια
καπετανέοι καὶ βίγλες μας θὰ στέκουν
τὰ τωρινὰ ὀλοζώντανα τᾶδέρφια
τῶν περασμένων,

τῶν πεθαμμένων περασμένων (ὄσο
κι ἂν ὀλότελα οἱ νεκροὶ δὲν πεθαίνουν,
ὄσο κι ἂν εἶναι γύρω μας φωτοῦσκιοὶ
τὰ περασμένα.)

Τῶν περασμένων καὶ τῶν πεθαμμένων
τὰ τωρινὰ ὀλοζώντανα τᾶδέρφια
μὲ τὰ μάτια τὰ ὀλάνοιχτα, μὲ τὸ αἶμα
ποῦ ρέει σὲ σάρκα,

τᾶξια τὰ κατορθώματα ποῦ σβόνουν
τὴν ἱστορία μὴν ἄλλη γιὰ νᾶνάψουν
σοῦ Ἔθνος τὸ στόμα ἀνάττασης τροπάρι
τὰ ὀνόματά τους.

Τάξια τὰ κατορθώματα, οἱ χαρές μας,
μέσ' στήν καρδιά και μέσ' στή θύμηση εἰλα
θησαυρισμένα και ξεχειλισμένα
για νά τὰ παίρνης

ἀπό καρδιά και θύμηση ὅπως παίρνει
μέ τῆς φούχτας του τάπλωμα ὁ διαβάτης
ἀπό τὸ ξέφραγο ἀφύλαγο χτήμα
τὰ ὄριμα φρούτα.

Τὰ τωρινὰ ὀλοζώντανα· ἀπό κείνα
τῶν κανονιῶν τὰ στόματα μουγγρίζουν
ἀκόμα, μουγκρητὰ θεριῶν, τὴν πείνα
κι ἀφοῦ χορτάσουν.

Τὰ τωρινὰ ὀλοζώντανα· ἀπό κείνα
κρατάει τῆς μπαγιονέττας μας ἡ λόγχη
γυάλισμ' ἀκόμα· πέλαο πού σαλεύει
και μερωμένο.

Ἄπο τὰ Σαραντάπορα ὡς τίς Κρέσνες
μ' ὅσα ρέματα οἱ Στρούμες κατεδαίνουν
και ξεχειλίζουν τὰ Βαρδάρια· μ' ὅσα
Πίνδοι, Μπαλκάνια

διάσελα και φαράγγια και ρουμάνια
γιορτάνια τους φοροῦνε και ἄρματά τους,
(Βοηθῆστ' ἐσεῖς, τοῦ Παρνασοῦ, τοῦ Ὀλύμπου
πουλιά, πνοές, ἤχοι!)

κάποιο τραγοῦδι νά χυθῆ γυρεύει,
κι ὄχι ἀπό λάδρο Πίνδαρο αἰτὸς ὕμνος·
Ἄμῃρου γαληνοῦ ἐπικό ποτάμι
σὲ μιὰ Ἰλιάδα.

5.

Σὰ βολικὲς ψυχολές πού δὲ ζοῦνε
παρὰ γιὰ τὰ φιλιὰ και γιὰ τὰ χάϊδια,
και δὲ μᾶς παρατᾶν, κι ὅταν ἀκόμα
βαργεστημένοι

τίς παρατᾶμ' ἐμεῖς ἀπό μιὰν ἀγνοια
πὺ δυνατή, γιὰτ' ἔχουν τὴν ἐλπίδα
πὺς θὰ ξαναγορίσουμε μιὰ μέρα
σὴν ἀγκαλιά τους,

Ἐμοια κ' οἱ ἀγάπες καρτερᾶνε μέσα
στὰ ὄρῳα λείψαν' ἀρχαῖα και στὰ δεφτέρια
μέ τὰ σοφὰ τάρμονισμένα λόγια
και τὰ τραγοῦδια.

Πάντα καιρὸς γιὰ νά σᾶς ξαναδρῶμε,
τῆς εἰρήνης και τῆς μελέτης Ὁρες,
Λευκοθέες, πού μᾶς ρίχνετε τοὺς πέπλους
ναυαγοσώστες!

Ἄσο πὺ ἀγριο τὸ μάτωμ', ἄλλο τόσο
πὺ ποθητές· κι ὅσο πικρὴ εἶν' ἡ δάφνη,
τόσο γλυκειὰ εἶν' ἡ μυρουδιά τοῦ ῥόδου
σὴν ἀγκαλιά σας.

6.

—Κ' ἐσύ, ἱερό, με τάργυροδεσιδία
και με τὰ κρεμεζὰ ψηφιά, Βιβλίο!
Τὸ πρῶτο σου τὸ φύλλο εἶν' ἡ κρεμάλα
τοῦ Πατριάρχη,

και τὸ στερνό σου φύλλο εἶναι τὸ βόλι
πού τρώει τὸ Γιὸ τὸν ἥρωα τῆς Καλόγριας,
και τὸνομα χρυσὸ στὸ ξώφυλλό σου:
Τὸ ΕΙΚΟΣΙΕΝΑ.

Ἐρὸ βιβλίο πάντα καιρός, καρτέρα
τάνθισμα πέντε Μάρτηδων ἀκόμα,
τῶν ἑκατὸ χρονῶ σου ὅσο νά φέξη
τὸ πανηγύρι.

Μὲ βαρειές τότε θάρθουμε λαμπάδες,
ἡ καθεμιὰ ὡς τὸ μπῶι μας, ἀναμμένες,
και με δαφνόκλαρ' ἀπό τῶν Ἑλλήνων
τὰ περιβόλια.

Θὰ κάμουμε νάστράψης και νά φέξης,
τέμπλο ἐκκλησιᾶς φωτισπλημμυρισμένης,
και νά μοσκοβολήσης, καθὼς ἕνας
μακάριος κόσμος

πού θὰ μοσκοβολοῦσε ἀπό τὴ χλῶρη
τῶν καλόκαιρων ὄλω, χλωρὴ πάντα,
κι ἔλο ἀπό τάνθια τῶν ἀπριλομάδων,
ἱερό Βιβλίο!

Τρίζουν τὰ δόντια, τὰ σπαθιά τροχίζουν
ἄλλοι Ἄγῶνες· ἀπελπισμένοι ἡ ψόφιοι
μόνο ξεχνιοῦνται στὸ ξεφύλλισμά σου
τὴν ὄρα τούτη.

7.

—Κ' ἐσύ, Ὄνειρο, πού μόλις ξεσκεπάζεις
ὄψη ἀπλαστη, ἀξεδιάλυτη, και σβύνεις,
και ἡ δὲν μπορεῖς ἡ δὲν τολμᾶς τὴν ὄψη
νά ξαναδείξης,

Ἄνειροφάντασμα ἄπιαστο πού ἀνοίγεις
μιὰν ἀγκαλιά Χριστοῦ κατεδασμένου
σὲ οὐρανική νά σμίξῃ βσιλείαν
ἐνάντιους κόσμους,

σκιάς ὄνειρο! Σάν πλάσμα ἔχτὲς ἀκόμα
δικαδικὰ φωσφύρισε ἀγνάντια
στοὺς λαοὺς πού ζοῦν κάτω ἀπὸ τὸ μαῦρο
τὸν Ἰσκιο τοῦ Αἵμου,

καὶ στὸν Ἑλληνα βούρξες νὰ ξεχάσῃ
πὼς ὁ Τοῦρκος ὄχτρος κι ὁ Βλάχος ξένος
κι ὁ δολοπλέχτης Βούλγαρος πολέμιος,
κι αὐριο—ποῖς ξέρει!—

κι αὐτὸ τὸ σταυραδέρφι μας ὁ Σέρβος
ποῦ σπαράζει στὰ δόντια δυὸ Καισάρων
κι ἀντρεῖεται, καὶ τὸ αἷμα του ρουφώντας
θεριεύει ὁ Σάβος.

(Μὰ ποῦ τὸ ξέρεις... Ὁ οὐρανὸς πῶς μαῦρος
δοσ ἀποπάνω ἀστραποφουβρίζει,
τόσο πῶς γαλανὸ ξανοίγω μέσα
στὸ ἀστραποδόλι

κάποιο σημάδι νὰ σαλεύῃ, σάμπως
φτερὸ ἀγγέλου ποῦ μήνυμα κρατᾷ
κρυφὸ γραμμένου ἀδερφωμοῦ νὰ στρέξῃ
σ' αἰῶνες αἰῶνων.)

8.

Τώρα τοῦ Ἄδρια τὰ ζαφειροδασίλια
καὶ τὰ σμαραγδοπέλαγα τὰ Αἰγαία
κι Ἄσπρη καὶ Μαύρη Θάλασσα, τοῦ ὀλέθρου
ρούζονται Σκύλλες.

Ἄπὸ τῶν Καρπαθιδῶν τῆ φλόγα κ' εἰ Ἄλπες
πυρωμένες, ὁ Καύκασος βογγᾷ,
στὰ πλευρὰ του σὰ νὰ σὲ ξαναδέουν,
Τιτάνα ἀντάρτη!

Κένταυροι καὶ Λαπίθες τὰ Μπαλκάνια
ξαναπιάνονται καὶ ματοκυλιένται,
τὸ Δούναβη θρασὰ νῆλυσσοδέση
χυμάει ὁ Ρῆνος.

Πρὸς τὸ Πάγγαιο ποῦ καθεμιὰ πλαγιά του
καὶ μιὰ μακεδονίτισσα εἶναι βάρδια,
τινάζεται ἡ Ροδόπη μὲ τὰ φίδια
τῶν Ἐρινῶν.

Καὶ ὦ τῶν πατρίδων ἡ Πατρίδα, ὦ Μάννα,
στοῦ Σαλπικτῆ τὸ σάλπισμα τὸ μέγα
πετιέσαι ἀπὸ τῆς δάφνης τὸ κρεβάτι
ποῦ δὲν κοιμώσουν,

καὶ λές:—Κ' ἐγὼ εἴμ' ἐδῶ! Ἡ μεγαλοσύνη
στὰ Ἔθνη δὲ μετριέται μὲ τὸ στρέμμα,
μὲ τῆς καρδιάς τὸ πύρωμα μετριέται
καὶ μὲ τὸ αἷμα.

12 τοῦ Τρισηνῆ 1915.

ΕΘΝΙΚΗ ΑΤΜΟΠΛΟΪΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Γραμὴ Πειραιῶς—Ἀλεξανδρείας

Μόλις ἐκ τῶν ἀγγλικῶν ναυπηγείων παραλειφθέν θαλαμηγὸν «ΣΥΡΙΑ» ταχύτητος 15 μιλίων, ἀμυθῆτου πολυτελείας καὶ ἀνέσεως ἀναχωρεῖ ἐκ Πειραιῶς (παραλία Τρούμπας) ἕκαστον ΣΑΒΒΑΤΟΝ ὥρα 3 μ. μ. κατ' εὐθείαν δι' Ἀλεξανδρείαν.

Γραμὴ Πειραιῶς-Θεσσαλονίκης-Καβάλλας

Γραμὴ Πειραιῶς-Κυκλάδων

Τὸ μὲ διπλοῦς ἑλικας καὶ μηχανὰς ἀφθᾶστου ταχύτητος πολυτελείας καὶ ἀνέσεως θαλαμηγὸν ἀτιμόπλοιοι «ΕΣΠΕΡΙΑ» ἀναχωρεῖ ἐκ Πειραιῶς (Παραλία Τρούμπας).

Ἐκάστην ΤΕΤΑΡΤΗΝ, ὥραν 10.30 μ. μ., διὰ Σῆρον, Ἄνδρον, Κόρφιον καὶ Τήνον.

Ἐκάστην ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ, ὥραν 8ην μ. μ. κατ' εὐθείαν διὰ Θεσσαλονίκην-Καβάλλαν.

Διὰ περαιτέρω πληροφορίας ἀπευθυντέον :

Ἐν Ἀθήναις. Γραφεῖα Γεν. Διευθύνσεως, ὁδὸς Ἀπελλοῦ ἀριθ. 1 καὶ εἰς τὰ Πρακτορεῖα ταξειδίων κ. κ. Θωμᾶ Κοῦζ καὶ Υἱοῦ, Ἀδελφῶν Γκιόλμαν καὶ Σ. Σωτιάδου, (Πλατεῖα Συντάγματος) καὶ Ἰωάν. Ρέντα (παρὰ τὸν ἡλεκτρικὸν σταθμὸν Ὀμοιοῖας).

Ἐν Πειραιεῖ. Γεν. Πρακτορεῖον, ὁδὸς Φίλωνος, 44, (ὄπισθεν Ἀγίας Τριάδος).

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Μ. Π. Σαλβάγον, ὁδὸς Ἀντανιάδου

(Ἐκ τοῦ Πρακτορείου)

ΕΘΝΙΚΗ ΑΤΜΟΠΛΟΪΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Γενικὸς Διευθυντῆς **ΛΕΩΝΙΔΑΣ Α. ΕΜΠΕΙΡΙΚΟΣ**
ΤΑΧΕΙΑ ΓΡΑΜΜΗ ΕΛΛΑΔΟΣ—ΝΕΑΣ ΥΟΡΚΗΣ

Τὸ μέγα Ἑλληνικὸν ὑπερωκεάνειον

«ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ»

ἀναχωρεῖ κοτ' εὐθείαν διὰ Ν. Ὑόρκην τὴν 14 Ὀκτωβρίου.

Δι' ἐπιδάτας, εἰσιτήρια καὶ περαιτέρω πληροφορίας ἀπευθυντέον :

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ : Πρακτορεῖον Ἑθν. Ἀτμοπλοίας ὁδὸς Ἀπελλοῦ 1. Ἀριθ. τηλ. 320.

ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΑΙ : Γενικὸν Πρακτορεῖον Ἑθν. Ἀτμοπλοίας τῆς Ἑλλάδος, ὁδὸς Φίλωνος ἀρ. 44 (ὄπισθεν Ἀγίας Τριάδος). Ἀρ. τηλ. 127.

Οἱ θέλοντες νὰ ἀσφαλίσωσι θέσεις ἀνάγκη νὰ δηλώσωσι ἐγκαιρῶς εἰς τὰ Κεντρικὰ Πρακτορεῖα τῆς Ἑταιρίας καὶ εἰς τοὺς κατὰ τόπους ἀνεγνωρισμένους ἀντιπροσώπους.

Ἐπιοτρῆζοντες τὰ Ἑλληνικὰ ἀτιμόπλοια, ὑποστηρίξτε τὴν Σημαίαν δαξ, μεγαλύνετε τὴν Πατρίδα δαξ.

ΓΟΥΓΙΛΙΑΜ ΣΑΙΞΠΗΡ


Ο ΟΘΕΛΛΟΣ

Ο ΜΑΥΡΟΣ ΤΗΣ ΒΕΝΕΤΙΑΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΘΕΟΤΟΚΗ

7—

ΓΙΑΓ. Μή σηκωθείς ακόμα! (Γονατίζει). Μαρτυρήστε,
 "Ασδυστα φωτερά, από κει ψηλά,
 Και σεις, στοιχειά, χυμένα δλόγυρά μας,
 Μαρτυρήστε ποῦ ὁ Γιάγος ἀφιερώνει
 Στὴ δούλεψη τοῦ 'Οθέλλου τοῦ βρισμένου,
 Τὴ δύναμη τοῦ νοῦ του, τὴν καρδιά του,
 Τὰ χέρια του ἄς προστάξει, καὶ γιὰ μένα,
 Θάνατι σπλάγχθος νὰ πείθομαι, ὡς κι' ἂν εἶναι
 Τὸ ἔργο αἰματερό.

ΟΘΕΛ. Δὲ χαιρετάω
 Τὴν ἀγάπη σου μ' ἄδεια εὐχαριστήρια,
 Τὴ δέχομαι ἀνοιχτόκαρδα καὶ θέλω
 Στὸ ἔργο τώρα ἀμέσως νὰ σὲ στείλω.
 Θέλω ἀπὸ σὲ ν' ἀκούσω σὲ τρεῖς μέρες
 Ποῦ ὁ Κάσσιος πλιά δὲ ζεῖ.

ΓΙΑΓ. Εἶναι πεθαμένος
 Ὁ φίλος μου. Τὸ θέλεις, καὶ θὰ γένει,
 Μὰ ἀφῆσέ την νὰ ζήσει.

ΟΘΕΛ. Ἀνάθεμά την,
 Τὴ λυσσασμένη πόρνη, ἀνάθεμά την.
 Ἔλα μαζί μου. Ἀποτραδιέμαι τώρα
 Γιὰ νὰύρω τρόπο γλίγωρο θανάτου
 Γιὰ τὴν ὠραία δαιμόνισσα. Εἶσαι τώρα
 Ὑπασιπότης μου.

ΓΙΑΓ. Εἶμαι δικός σου πάντα. (Φεύγουν).

ΣΚΗΝΗ Δ'.

Μπαρὸς στὸ Καστέλλι.

Ἔρχονται ἡ Δεσδεμόνα, ἡ Αἰμίλια καὶ ὁ χωρατευτής.

ΔΕΣΔ. Τί λές, ἀνθρώπέ μου, νὰ πάτησε ὁ ὑπασπι-
 πότης ὁ Κάσσιος στὸ κονάκι του;

ΧΩΡΑΤ. Δὲν ξέρω νὰ ἀπάτησε πουθενά· δὲ θὰ τολ-
 μοῦσα νὰ τὸ εἰπῶ.

ΔΕΣΔ. Γιατί, ἀνθρώπε;

ΧΩΡΑΤ. Γιατί αὐτὸς εἶναι ἀξιωματικός, καὶ ἂν
 εἶπει κανεὶς πῶς ἔνας ἀξιωματικός ἀπατάει, μπορεῖ
 ν' ἀγοράσει σπαθίεξ.

ΔΕΣΔ. Ἔλα, ἔλα· σ' ἐρωτῶ ἂν πάτησε στὸ σπίτι
 του.

ΧΩΡΑΤ. Ἄν σοῦλεγα πῶς πάτησε θὰ σ' ἀπατοῦσα.

ΔΕΣΔ. Τί βγαίνει ἀπὸ αὐτό;

ΧΩΡΑΤ. Δὲν ξέρω ποῦ κάθεται, κι' ἂν σοῦ εἰπῶ
 ἓνα σπῆτι στὴν τύχη, ἢ ἂν σοῦλεγα πῶς ἀπόψε δὲν
 ἐπάτησε οὔτε ἐδῶ οὔτε ἐκεῖ, τὸ λαρύγγι μου θὰ σ'
 ἀπατοῦσε.

ΔΕΣΔ. Μὰ δὲ μπορεῖς νὰ ρωτήσεις ποῦ μένει καὶ
 νὰ τὸ μάθεις ἀπὸ πληροφορίες;

ΧΩΡΑΤ. Σὰν κατηχητὴς θὰ σταματάνω ἔδω τὸν
 κόσμο, δηλαδή θὰ ρωτᾶω ἅλους, κ' ἔτσι θὰ σοῦ φέρω
 τὴν ἀπάντησή.

ΔΕΣΔ. Πήγαινε νὰ τὸν εὔρεις καὶ κάμε τον νάρθει
 ἐδῶ. Πές του πῶς ἔκαμα τὸν ἀντρα μου νὰ συγκλίνει
 στὴ χάρη καὶ πῶς ἐλπίζω ἔλα νὰ πᾶνε καλά.

ΧΩΡΑΤ. Ἄν τὸ κάμω, δὲ θὰ ξεβγῶ ἀπὸ τὰ ἔρια
 τῆς ἀνθρώπινης φρονιμάδας καὶ γιὰ τοῦτο μπορῶ νὰ
 δοκιμάσω. (Φεύγει).

ΔΕΣΔ. Ποῦ νᾶχω χάσει, Αἰμίλια, τὸ μαντήλι;
 ΑἰΜ. Κυρία, δὲν ξέρω.

ΔΕΣΔ. Κάλλιο ἄς μοῦ ἐχανότουν,
 Πίστεψε, ἓνα πουγγι γιομάτο ντόμπλες.

Γενναία καρδιά εἶναι ὁ εὐγενικός ὁ Μαῦρος
 Καὶ ταπεινὸ δὲν ἔχει χαρακτηριστῆρα,
 Σὰν τοὺς ἀνθρώπους ποῦ τοὺς λυώνει ἡ ζήλια,
 Ἄλλοιὼς αὐτὸ θὰ μπόρει νὰ τοῦ βάλει
 Κακὸ στὸ νοῦ.

ΑἰΜ. Ζηλόφτονος δὲν εἶναι;

ΔΕΣΔ. Αὐτός; Ἄπ' τὴν ψυχὴ του τέτοια γνέφη
 Ὁ ἥλιος τῆς πατρίδας του τὰ διώχνει.

ΑἰΜ. Ἔρχεται, ἰδές τον.

ΔΕΣΔ. Δὲ θὰ τὸν ἀφήνω
 Νὰ φύγει, ἂ δὲ μὴνύσει νάρθει ὁ Κάσσιος.

Ἔρχεται ὁ Ὀθέλλος.

Πῶς πᾶς, Κύριέ μου;

ΟΘΕΛ. Εἶμαι καλά, Κυρά μου.

(Κατὰ μέρος). Ἡ ὑποκρισία εἶναι δύσκολη.—Τί κάνεις
 Δεσδεμόνα;

ΔΕΣΔ. Καλὰ εἶμαι, Κύριέ μου.

ΟΘΕΛ. Δός μου τὸ χέρι. Μὰ εἶναι ἄγρῶ, Κυρά μου!

ΔΕΣΔ. Δὲ γρίκησε γεράματα οὔτε λύπες.

ΟΘΕΛ. Καρδιά ἀνοιχτὴ ἀποδείχνει καὶ γενναία.

Ζεστό, ζεστό κι' ἄγρῶ! Τὸ χέρι τοῦτο

Τὴ λευτεριά νὰ χωριστεῖ γυρεῖται,

Καὶ νήστειες, δέησες, προσευκὲς, μετάνοιες,

Τι κατοικεί σ' αυτό ένα δαιμονάκι
Ποῦ ἰδρώνει κι' ἀνταριάζεται συχνά;
Χέρι γενναίο καὶ σπλαχνικό.
ΔΕΣΔ. Κι' ἀλήθεια
Μπορεῖς ὁ ἴδιος νὰ τὸ λές, γιατί
Σοῦδωκε αὐτὸ τὸ χέρι τὴν καρδιά μου.
ΟΘΕΑ. Χέρι ἀνοιχτό. Τὰ χέρια μιὰ φορά
Τὰ ἐδίναν οἱ καρδιές· τώρα φωνάζουν
«Χέρια κι' ὄχι καρδιά» τὰ οἰκόσημά μας.
ΔΕΣΔ. Ἄφησ' τα αὐτὰ κι' ὅ,τι ἔταξες θυμήσου.
ΟΘΕΑ. Καὶ τί ἀκριβή μου;
ΔΕΣΔ. Ἐμήνυσα τοῦ Κάσσιου
Ναρθεῖ νὰ σοῦ μιλήσει.
ΟΘΕΑ. Ἐνα συνάχι
Πολὸ πειραχτικό μὲ βασανίζει.
Δώσέ μου τὸ μαντήλι σου.
ΔΕΣΔ. Ἐδῶ, Κύριε.
ΟΘΕΑ. Αὐτὸ ποῦ σοῦ ἔχω δώσει.
ΔΕΣΔ. Ἐδῶ δὲν τῶχω.
ΟΘΕΑ. Δὲν τῶχεις;
ΔΕΣΔ. Ὅχι, στὴν ἀλήθεια, Κύριε.
ΟΘΕΑ. Ἄσκημο πράμα. Ἐκείνο τὸ μαντήλι,
Τῆς μάννας μου μιὰ μάισσα τῶχε δώσει,
Γύφτισσα, ποῦ τὴ σκέψη τῶν ἀνθρώπων
Ἐάστερα, πές, ἐμπόρειε νὰ διαδάξει.
Αὐτὴ τῆς εἶπε ποῦ ὅσο θὰ τὸ φύλαε,
Θεὸ νῆταν τοῦ πατέρα μου ἢ ἀκριδῆ,
Μὰ ἂν τῶχανε ἢ ἂν τὸ χάριζε, ἢ ματιὰ του
Μὲ μίσος θὰ τὴν κοίταζε κι' ὁ νοῦς του
Θὰ ξάτρευε καινουργίες φαντασίες.
Μοῦ τῶδωσε πεθαίνοντας ἐμένα,
Καὶ μ' ἄφησε ἐντολὴ νὰ τὸ χαρίσω
Τῆς γυναικὸς μου, ἂν μοῦγραφεν ἢ Μοῖρα
Νὰ παντρεφῶ. Σοῦ τῶδωκα, καὶ τώρα
Πρόσεχέ το κι' ἀγάπη το, σὰ νῆταν
Ἡ κόρη τοῦ ματιοῦ σου, τί ἂν τὸ χάσεις
Ἡ ἂν τὸ χαρίσεις θᾶναι συφορὰ
Τόσο τραγὴ ποῦ τίποτα παρόμοιο
Δὲ θὰ μπορούσε νὰρθεῖ.
ΔΕΚΔ. Ἀληθινά;
ΟΘΕΑ. Ἀλήθεια, ἔχει γητείες στὴν ὕψοσὶ του,
Μιὰ Σιδουλὰ γρηγά, ποῦ εἶδε τὸν ἥλιο
Διακόσια ἀναγυρισμάτα νὰ κάμει,
Στὴ μαντική ἐκτασὴ τῆς τῶχε ράψει·
Μαγγανιμένες κάμπιες τὸ μετάξι
Ἐκάμην τῶχε βάψει αὐτὴ ἢ τεχνίτρα
Σὲ βάμματα βγαλμένα ἀπὸ καρδιές
Κοριτσιῶνε.
ΔΕΣΔ. Εἶναι ἀλήθεια;
ΟΘΕΑ. Βέβαια, βέβαια.
Καὶ γι' αὐτὸ φύλαγέ το ὅσο μπορεῖς.
ΔΕΣΔ. Κάλιο, οὐρανέ, ἂς μὴν τῶχα ἴδει ποτέ μου.
ΟΘΕΑ. Ἄ! καὶ γιατί;
ΔΕΣΔ. Γιατί τόσο ἀγριαὶ καὶ γοργὰ μιλεῖς;
ΟΘΕΑ. Χάθηκε; σοῦ παράπεσε; δὲν τῶχεις;

ΔΕΣΔ. Ἄχ θε μου!
ΟΘΕΑ. Τί;
ΔΕΣΔ. Δὲν τῶχασα! Μὰ ἂν ἴσως...
ΟΘΕΑ. Πῶς;
ΔΕΣΔ. Δὲν τῶχασα εἶπα.
ΟΘΕΑ. Φέρτο νὰ τὸ ἴδῶ.
ΔΕΣΔ. Θὰ μπόρεια, Κύριε, μὰ δὲ θέλω τώρα.
Τέχνασμα αὐτὸ εἶναι γιὰ νὰ μ' ἀποβάλλεις·
Παρακλῶ τὸν Κάσσιο δέξου πάλι.
ΟΘΕΑ. Φέρ' τὸ μαντήλι, προαγρικῶς κακὰ.
ΔΕΣΔ. Ἄξιώτερόν του δὲ θὰ βρεῖς κανέναν.
ΟΘΕΑ. Τὸ μαντήλι.
ΔΕΣΔ. Μὰ μίλειε γιὰ τὸν Κάσσιο!
ΟΘΕΑ. Τὸ μαντήλι.
ΔΕΣΔ. Αὐτὸς πάντα στὴν ἀγάπη σου
Στήριζε τὰς ἐλπίδες του, μὲ σένα
Ἄπέρασε κιντύνους.
ΟΘΕΑ. Τὸ μαντήλι.
ΔΕΣΔ. Καλὰ δὲν πράξεις, στὴν ἀλήθεια.
ΟΘΕΑ. Φύγε! (Φεύγει).
ΑΙΜ. Ζηλόφτονος δὲν εἶναι;
ΔΕΣΔ. Δὲν τὸν εἶδα
Ἐτσι ποτέ μου ἐγώ. Κάποιο μυστήριο
Θὰ κρύβει βέβαια ἐκείνο τὸ μαντήλι,
Μεγάλο ἀτύχημά μου εἶναι ὁ χαμὸς του.
ΑΙΜ. Τὸν ἀντρα ἕνα δυὸ χρόνια δὲ μᾶς δείχνουν.
Μόνον στομάχι αὐτοὶ εἶναι καὶ μεις ὅλες
Μόνον θροφή· μᾶς τρών καὶ μᾶς ξερνᾶνε,
Ἄφοῦ χορτάσουν.— Τήρα, ἐδῶ εἶναι ὁ Κάσσιος.
Κι' ὁ ἀντρας μου.
Ἐρχονται ὁ Κάσσιος καὶ ὁ Γιάγος.
ΓΙΑΓ. Ἄλλος τρόπος δὲν ὑπάρχει.
Πρέπει σοῦ λέγω νὰ τὸ κάμει καί,
Τήρα, ἔχεις τύχη· πήαινε, τσίγγρησέ την.
ΔΕΣΔ. Τί εἶναι; Τί θέλεις, ἀγαθὴ μου Κάσσιε;
ΚΑΣ. Ὅ,τι καὶ πρὶν σοῦ γύρεψα, Κυρά μου.
Ζητῶ τὴ δυνατὴ σου προστασία
Γιὰ νὰ μωρέσω πάλι ἐγὼ νὰ ζήσω,
Καὶ νᾶχω θέση στὴν ἀγάπη ἐκείνου,
Ποῦ μ' ὄλην τὴν ἐνέργεια τῆς καρδιάς μου,
Τὸν σέβομαι. Δὲ θέλω ἀναβολές·
Ἄν τόσο εἶναι θανάσιμο τὸ σφάλμα μου,
Ποῦ μήτε οἱ περασμένες δουλεψές μου,
Μηδὲ τὰ τωρινά μου τὰ φαρμάκια,
Μήτε ὅ,τι λέω νὰ ἀξίζω μὴν ἡμέρα
Δὲν εἴμπορουν νὰ μοῦ ξαναγοράσουν
Τὴν ἀγάπη του, θᾶναι εὐεργεσία
Γιὰ μέ, νὰ τὸ γνωρίζω μοναχά,
Τί τότες στιανικῶς παρηγοριὰ
Πρέπει νὰ βρῶ καὶ νὰ κλεισθῶ σ' ἕνα ἄλλο
Στάδιο γιὰ νὰ προσμείνω ἐλεημοσύνη
Ἄπο τὴν τύχη.
ΔΕΣΔ. Ὁ Κάσσιέ μου ἀκριδέ μου!
(Ἀκολουθεῖ)

ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ

✻ ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΠΑΙΔΙ ✻

6.—

Ἄρχιζει τὸ διάβασμα ξανόρεξα. Τί ἔχει νὰ περιμένῃ ἀπὸ τὴν ἔκθεση τοῦ Δουκάνου; Κι αὐτὴ σὰν τις ἄλλες θάναι, ἀδερφή τους, ὅμοια κι ἀπαράλλαχτη σὰ δυὸ σταλαγματιές νερό.

Διαβάζει. Ἡ ἔκθεση εἴτανε συνταγμένη σὲ μορφὴ ἐπιστολῆς.

Κύριε δάσκαλε

«Ὅλη τὴ νύχτα τῆς Παραμονῆς καρτερούσαμε πότε θὰ προβάλλῃ στὴν πόρτα ὁ πατέρας. Εἶχε βγῆ ἀπὸ τὸ πρωτὶ γιὰ νὰ φροντίσῃ, ὅπως ἄκουσα νὰ λέῃ, γιὰ δανεικά. Τί νὰ κάνῃ ὁ καημένος ὁ πατέρας ἀφοῦ τὸν πάψανε ἀπὸ τὴ δουλειά; Μοῦ ἔταξε πὼς ἅμα οἰκονομήσῃ τὰ λεφτά, θὰ μοῦ φέρῃ ἕνα ζευγάρι παπούτσια καινούρια γιατί αὐτὰ ποῦ φορᾶω εἶναι τρύπια καὶ φαίνονται τὰ νύχια μου. Πῶς νὰ πῆγαίνα μὲ τρύπια παπούτσια στὴν ἐκκλησιά; Νὰ εἴτανε νὰ πάω ἀλλοῦ πουθενὰ δὲν πείραζε, μὰ στὴν ἐκκλησιά καὶ τέτοια μέρα δὲν πᾶνε μὲ τρύπια παπούτσια. Ἡ μητέρα ἔλῃ ἐκείνη τὴ νύχτα εἴτανε πολὺ ἀνήσυχη. Νά, ἔρχεται, φτάνει ὁ πατέρας, μᾶς φέρνει κρέας καὶ παπούτσια καινούρια, μᾶς ἔλεγε. Μὰ ὁ πατέρας ἀργοῦσε πολὺ κείνο τὸ βράδυ νὰ γυρῆ στὸ σπίτι. Γύρισε περασμένα μεσάνυχτα. Γύρισε μεθυσμένος, στουπὶ στὸ μεθύσι. Τρίκλιζε, τὸ χνώτο του μύριζε κρᾶσι ἀπὸ μακριά, καθὼς ἔκανε νάνοιξῃ τὸ στόμα του. Τονὲ κοιτάξα στὰ χέρια. Εἴτανε ἄδεια. Ὅτε κρέας, οὔτε παπούτσια. Ἡ μητέρα ἄρχισε νὰ τονὲ μαλλώνῃ, νὰ τοῦ λέῃ πικρὰ λόγια γιατί γύρισε μὲ τὰ χέρια ἄδειανά. Ὁ πατέρας γελοῦσε. Πῶς γελοῦσε παράξενα. Ἡ μητέρα ὅλο τονὲ μάλλονε. Φαρμάκι τὰ λόγια τῆς. Δὲν εἶσαι ἄντρας ἐσύ, δὲν εἶσαι πατέρας; Πῶς βασταίει ἡ καρδιά σου νάφηνῃς τὰ παιδιὰ σου γυμνά, νηστικά τέτοια μέρα ποῦ ξημερώνει; φώναζε. Ὁ πατέρας γελοῦσε. Ὑστερὶς σηκώθηκε ἀπάνω. Πῶς τονὲ θυμᾶμαι! Τί ἄγριο ποῦ εἴτανε τὸ μάτι του! Ἄρπαξε τὴ μητέρα ἀπὸ τὰ μαλλιά, τὴν ἔφερε γύρο κ' ἔπειτα τὴν ἔσπλωσε χάμω. Ἐβριζε κιόλας καὶ βλαστημοῦσε φριχτὰ καθὼς τὴν ἔχτυποῦσε. Ἡ καημένη ἢ μητέρα φώναζε κ' ἔκλαιγε μὰ ὁ πατέρας ποῦ νάφηνῃ ἀπὸ τὰ χέρια του τις κοσιδες τῆς. Ἐτρεξα γιὰ νὰ τὴν ἔγλυτωσω γιατί φοβήθηκα πὼς θὰ τὴν ἔσκότωνε τὴν καημένη τὴ μητέρα. «Μὴ πατέρα, μὴν τὴν ἔχτυπᾶς τὴ μητερούλα. Δὲ ζητᾶω καινούρια παπούτσια ἐγὼ. Ἄς μὴν ἔχουμε καὶ κρέας» τοῦ φώναξα. Μὰ ὁ πατέρας δὲν ἄκουγε. «Ἄ, ἔτσι λοιπὸν; ἦρθες καὶ τοῦλόγου σου νὰ τὴν ἔγλυτωσῃς; ὅλοι δηλαδή ἐδῶ μέσα σμίξατε ἐναντία μου σὰ νὰ ποῦμε» φώναζε καὶ μὲ ἄρχισε καὶ μένα στὶς κλωτσιές. Ἐπειτα ἔπεσε στὸ κρεβάτι του κι ἄρχισε νὰ ροχαλιζῇ. Ἐγὼ ζύγωσα τὴ μητέρα ποῦ

εἶχε μαζωχτῆ σὲ μιὰν ἄκρη κι ἄρχισα νὰ τὴν ἔχαδεύω στὸ μάγουλο Κεῖνη ἔκλαιγε. Βρῦση τὰ μάτια τῆς. Ἐκεῖ μείναμε ξύπνιοι ὡς τὸ πρωτὶ. Σὰν ἄρχισε νὰ σημαίνει ἢ καμπάνα τῆς ἐκκλησιάς γιὰ τὴ λειτουργία, ἢ μητέρα ἀκόμῃ ἔκλαιγε. Δὲν εἶχε κανεὶς κέφι γιὰ ἐκκλησιά. Μείναμε ὅλοι ἀλειτούργητοι. Ὁ πατέρας ροχαλιζε. Εἶχε πέσει στὸ κρεβάτι μὲ τὰ παπούτσια του λασπωμένα, ὅπως βρισκότανε. Φοβήθηκα μὴ μοῦ κρῦσῃ. Ζύγωσα, πῆρα μιὰν ἀντρομίδα καὶ τοῦ τὴν ἔρριξα στὶς πλάτες νὰ ζεσταθῇ. Ἐτσι πέρασα τὴ νύχτα αὐτὴ, ἀλειτούργητος, μὲ κλάματα. Ἄ! Τί νύχτα! Θὰ τὴν θυμᾶμαι ὅσο ζῶ. Πιτὲ ὁ πατέρας δὲν εἴτανε τόσο ἄγριος κ' ἢ καημένη ἢ μητέρα δὲν ἐννοοῦσε νὰ πάψῃ τὰ δάκρυα ὅσο κι ἂν τὴν παρακαλοῦσα ἐγὼ... Λοιπὸν δὲν εἶναι ἀλήθεια, κύριε δάσκαλε, πὼς δὲ θὰ μὲ τιμωρήσετε ποῦ δὲν ἔγραψα τὴν ἔκθεσή μου; Δὲν ἤθελα νὰ σᾶς γράψω ψευτιές γιατί θυμᾶμαι ποῦ μᾶς εἶπατε νὰ εἴμαστε ἀληθινοί. Νὰ καὶ γὼ ποῦ σᾶς ἔγραψα ὅλη τὴν ἀλήθεια».

Δὲ βρῆκε νὰ τραβήξῃ πουθενὰ κόκκινη γραμμὴ. Ἡ πέννα στεγνὴ, ξερὴ ἔπεσε ἀπὸ τὰ χέρια του. Ἡ λάμπα σουσουνίζε καὶ μέσα σ' ἕνα φωτερὸ κύκλο ποῦ σχημάτιζε τὸ φῶς στὸ ταβάνι, μαζωγμένες καμπόσες μύγες κουδάρι, κοιμόντανε ἀπολαβαίνοντας τὴ ζεστασιά.

— Νὰ καὶ μιὰ φορὰ ποῦ μίλησε ἢ ψυχῇ. Τὸ κακόμοιρο τὸ παιδί! Τὴ στιγμὴ ποῦ νόμισε πὼς δὲν ἔγραψε ἔκθεση, τότες ἔγραψε τὴν καλῆτερη ἔκθεσή του.

Ἡ ἱστορία τοῦ Πέτρου Δουκάνου, μιὰ ἱστορία θλιβερὴ ὅσο καὶ χιλοειπωμένη, ἀπλῶσε στὴν ψυχῇ του ἕνα μαῦρο σύννεφο. Τί ζητοῦσε τὸ παιδί αὐτὸ μὲ τὰ ροῦχα τὰ τριμμένα, μὲ τὰ βελουδένια ματόφυλλα, μὲ τὴ ματιά του πάντα ἀφαιρεμένη; Ἐνα ζευγαράκι καινούρια παπουτσάκια καὶ λίγο κρέας, καὶ τὴ μικρὴ αὐτὴ εὐτυχία δὲν μπόρεσε νὰ τὴν ἔβρῃ στὸ σπίτι του, μιὰ τέτοια ἐπίσημη μέρα. Τῶρα νοιώθει πόσο ἄδικος, πόσο κούφιος στάθηκε πάντα μπρὸς στὸ παιδί αὐτό. Κάθε φορὰ ποῦ τὸ βλεπε νὰ καρφώνῃ τὰ μάτια του σ' ἕνα σημεῖο ἀκούνητα, ἀφαιρεμένα, κι αὐτὸς ἄρχιζε ἐπιπόλαια πάνω ἀπὸ τὴν ἔδρα νὰ τὸ μαλλώνῃ γιὰ τὴν ἀπροσεξία του, ποῖος ξέρει ἂν τὴ στιγμὴ ἐκείνη μέσα στὴν ψυχῇ τοῦ παιδιοῦ αὐτοῦ δὲν ἔδραζε ἢ τρικυμία, ἢ δὲν ἔδραζε τὸν πατέρα του νὰ δέρνῃ τὴ μάνα του, ἢ δὲν ὀραματιζότανε ἕνα ζευγάρι καινούρια παπούτσια ἢ μιὰ καινούρια, ζεστὴ φορεσίτσα!

— Δὲν εἶμαι ἄξιος γιὰ δάσκαλος σὰ δὲν μπορῶ νὰ ἰδῶ βαθειά, μέσα στὴν ψυχῇ τῶν παιδιῶν, μουρμούρισε.

Βυθισμένος σὲ σκέψεις ἀφῆσε τὴ ματιά του νὰ πλανιέται πάνω στὴν κόλλα σὰ νὰ χαίδευε τὰ γράμματα.

— Ὡς τόσο βλογημένη ἢ στιγμὴ ποῦ τοῦ ἀνοίξε τὴν ψυχῇ. Δίχως τὸ θλιβερὸ αὐτὸ ἐπεισόδιο, θὰ ἔακο-

λουθοῦσε ἀκόμα νὰ μοῦ παρουσιάζεται ἡ ψυχὴ του φα-
σκιωμένη σὰ μούμια...

Σὰ μπῆκε ὁ Ἀλέξης μέσα στὴν αἴθουσα μὲ τὰ
τετράδια στὸ χέρι, εἶχε τὸ ὕψος σοβαρό, βαρὺ. Τὰ παι-
διὰ τὸν κοιτάζανε στὰ μάτια. Ἀνυπομονοῦσαν νὰ
μάθουνε τί βαθμὸ πῆρε καθένας πού σὲ αὐτὸ περιορι-
ζότανε ἕλο τὸ ἐνδιαφέρο τους. Ὁ Ἀλέξης ἀκκοῦμπησε
τὰ τετράδια πάνω στὴν ἔδρα. Ἐπειτα μὲ τὰ μάτια
του ἀναζήτησε τὸν Πέτρο Δουκάνο. Κεῖνος μικρόσω-
μος καθὼς εἶτανε, εἶχε χωνέψει μέσα στὸ θρανίο, ἀνά-
μεσα στᾶλλα παιδιὰ, μὲ τὰ μάτια κατεβασμένα, τρέ-
μοντας στὴν ἰδέα πὼς τὸν περίμενε κανένα ρεζίλιμα
μέσα στὴν τάξη.

Ὁ Ἀλέξης ἀρχίζει τὴν κρίση του γιὰ τὶς ἐκθέσεις
μ' ἓνα γενικὸ χαρακτηρισμό.

— Καὶ πάλε, παιδιὰ, δὲν ἔμεινα φχαριστημένος ἀπὸ
τὴ δουλειὰ σας. Μοῦ ἀραδειάσατε πάλε λέξεις ξερές,
δίχως περιεχόμενο, φράσεις τριμμένες, ξεπλυμένες. Ἀλή-
θεια, ζωὴ, αἴτημα, χρῶμα δὲν βρήκα πουθενά. Τὴν
ψυχὴ σας δὲν τὴν εἶδα, δὲν τὴν ἐμύριστηκα σὰ λευ-
λοῦδι, τὴν ἐκρατήσατε κλειδωμένη σὰν κῆπο πού τὸν
βλέπει κανεὶς ἀπόξω, τὸν φαντάζεται μὰ δὲν μπορεῖ
νὰ μπῆ μέσα καὶ νὰ τὸν χαρῆ... Μιὰ ἐκθεση μόνον ἀξίζει
κι αὐτὴ παίρνει τὸν πρῶτο βαθμὸ. Ἄριστα.

Τὰ παιδιὰ γουρλώσανε τὰ μάτια τους. Καθένας εἶχε
τὴν ἐλπίδα πὼς αὐτὸς ὁ ἴδιος θὰ εἶτανε ὁ εὐτυχισμένος
πού πῆρε τὸν πρῶτο βαθμὸ. Μόνον ὁ Δουκάνος δὲν ἐλ-
πίζει τίποτα, εἶναι μάλιστα φχαριστημένος νὰ γλυ-
τώσῃ τὴν τιμωρία καὶ κρύβεται πίσω ἀπὸ τὶς πλάτες
τῶ συμμαθητῶν του πού κάθονται στὸ μπροστινὸ
θρανίο γιὰ νὰ μὴν τὸν ἴδωθε.

— Εἶναι ἡ ἐκθεση τοῦ Πέτρου Δουκάνου, φωνάζει ὁ
Ἀλέξης.

Ξαφνιασμένα τὰ παιδιὰ γυρίζουνε τὰ μάτια στὸ
συμμαθητὴ τους. Αὐτὸς ἄριστα, αὐτὸς πού δὲν πῆρε
ποτέ του καλὸ βαθμὸ; Πὼς γίνεται τέτοιο θάμα;

— Θὰ τὴν ἀντίγραψε.

— Θὰ τοῦ τὴν ἔγραψε κανένας μεγάλος, φιδύρισε
μὲ φτόνο κάποιον παιδὶ πούτανε συνηθισμένο νὰ παίρ-
νῃ τὸν πρῶτο βαθμὸ. Ὁ Δουκάνος εἶχε χωνέψει στὸ
θρανίο. Μὲ τὰ μάτια χαμηλωμένα συλλογιότανε πὼς
εἶτανε δυνατό νὰ πάρῃ αὐτὸς τὸν πρῶτο βαθμὸ, αὐτὸς
πού δὲν ἔγραψε κίβλας ἐκθεση μὲ ἓνα γράμμα. Μὴν
τὸν κοροῖδευε ὁ δάσκαλος, μὴν ἀρχίζει ἀπὸ τὸ χωρατὸ
γιὰ νὰ καταλήξῃ στὴν τιμωρία;

— Ὁ Δουκάνος ἔγραψε μὲ αἴστημα, ἔφησε τὴν
ψυχὴ του νὰ μιλήσῃ. Ἔτσι νὰ γράφετε καὶ σεῖς παι-
διὰ, πρόστεσε ὁ Ἀλέξης.

Τέλειωσε τὸ μῆθημα. Τὰ παιδιὰ σὰ μελισσολόγ ξε-
χυθῆκανε ὄξω ἀπὸ τὴν κάμαρα βουίζοντας. Τελευταῖος
ἔδωκε ὁ Δουκάνος. Μὲ τὰ μάτια χαμηλωμένα πέρασε
μπρὸς ἀπὸ τὸν Ἀλέξη πού στεκότανε στὴν ἔδρα ὀρθός,

συλλογισμένος, προσπαθώντας νὰ περάσῃ ἀπαρατή-
ρητος.

— Ἐλα δὴ Πέτρο, φώναξε ὁ Ἀλέξης.

Τὸ παιδὶ σταμάτησε τρομαγμένο.

— Εἶσαι ἓνα καλὸ παιδί, πρόστεσε.

Τὸ ἀγκάλιασε καὶ τὸ φίλησε στὰ μάτια. Τὴ στιγμὴ
ἐκείνη ἔμπαινε μέσα στὴν τάξη ὁ διευθυντής.

— Κύριε Ἀλέξη, γιὰ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, συλλογι-
στῆτε τὴ θέση σας φώναξε κ' ἡ ματιὰ του, γιομάτη
ὕποψιες, κόλλησε πάνω στὸ πρόσωπο τοῦ Ἀλέξη.

Κεῖνος δὲν ὑπωπτεύθηκε τίποτα.

— Δὲν μποροῦσα ἔτσι μόνον μποροῦσα νὰ ξεθυμάνω;

— Νὰ ξεθυμάνετε; Τί λέτε; Ξαναεἶπε ὁ λυκειάρ-
χης ἀπορώντας.

Ὁ Πέτρος Δουκάνος εἶχε φύγει καὶ μέσα στὴν τάξη
εἶχανε ἀπομείνει ὁ διευθυντὴς κι ὁ Ἀλέξης. Κεῖνος
πῆρε τὴν ἐκθεση καὶ τὴν πρόσφερε στὸ διευθυντή.

— Κοίταξε νὰ δῆς ἂν ἔχω ἄδικο, εἶπε.

Ὁ διευθυντὴς πῆρε τὴν κόλλα κι ἀρχισε νὰ δια-
βάξῃ. Συχνὰ κοντοστεκότανε ἂν καὶ τὸ γράψιμο εἶτανε
καθαρό.

— Εἶδατε τί φυσικά, τί ἀληθινά, τί δυνατά; εἶπε
στὰ τελευταῖα ὁ Ἀλέξης.

Ὁ διευθυντὴς σκέφτηκε κάμποσο.

— Μὰ δὲν τοὺς ἔδινε κανένα ἄλλο θέμα πὸ ζου-
μερὸ, μουρμούρισε ζαρώνοντας τὰ χεῖλια του.

— Δηλαδή σὰν τί; ρώτησε σιγαλὰ ὁ Ἀλέξης ἐκ-
πληχτος.

Κεῖνος σκέφτηκε πάλε.

— Μὰ εἶναι τόσα πράματα... Νά, περὶ τῆς ἐν Μα-
ραθῶν μάχης, περὶ τῆς ἐκπολιτιστικῆς δυνάμεως τοῦ
Ἑλληνισμοῦ, περὶ τῆς σχέσεως τοῦ Ἑλληνισμοῦ πρὸ
τὸν Χριστιανισμόν.

Ὁ Ἀλέξης δὲν ἀπάντησε.

(Ἀκολουθεῖ)

Ο ΜΕΓΑΛΟΠΗΝΟΣ

κι ἀληθινὰ Πινδαρικός ὕμνος τοῦ Παλαμᾶ πού
στολιζει σήμερα τὶς τέσσερις πρώτες σελίδες
τοῦ φύλλου, δὲ μᾶς ἄφισε τόπο γιὰ τὴν ἄλλη,
τὴν ταχτικὴ ὕλη τοῦ «Νουμᾶ». Μὰ τόσο τὸ
καλύτερο, γιὰτὶ ἔτσι ὅπως βγαίνει τὸ ση-
μερὸν φύλλο, μὲ τὰ τρία μοναχὰ ἀριστοურ-
γήματα, τὸ «Στ' ἄρματα», τὸν «Ὀθέλλο»
καὶ τὸ «Μεγάλον παιδί», εἶναι τὸ πὸ διαλε-
χτὸ φύλλο ἀπ' ὅσα ἴσαμε σήμερα ἔβγαλε ἐλ-
ληνικὸ περιοδικὸ καὶ μᾶς δίνει κάθε δικαίω-
μα νὰ περιφανεῦμαστε.